

Thema: Wonen en leefomgeving

GLASTUINBOUW NEDERLAND REGIO BOMMELERWAARD IMAGO EN VERBINDING MET SAMENLEVING

ONDERZOEKSRAPPORT

JUNI 2024 – DEFINITIEVE VERSIE

INLEIDING

Eind 2021 heeft Invior, voorheen Toponderzoek, in opdracht van Glastuinbouw Nederland regio Bommelerwaard een onderzoek gedaan naar het imago van de glastuinbouw.

Het onderzoek heeft inzichtelijk gemaakt welk imago de glastuinbouw had, welke toegevoegde waarde werd ervaren, waar (eventuele) knelpunten en/of verbeterpunten zaten en op welke wijze de verbinding met de samenleving opgepakt en verbeterd kon worden.

Op basis van het onderzoek zijn diverse acties opgepakt en uitgevoerd. Inmiddels verschijnt iedere maand een artikel in de Bommelerwaardgids, waarin de combinatie wordt gemaakt tussen informeren en interactie creëren. Daarnaast is de sociale media opgestart en wordt jaarlijks aandacht besteed aan de glastuinbouw tijdens 'Kom in de Kas', 'Week tegen Eenzaamheid' en Moederdag. Daarnaast worden kleine acties tussendoor opgepakt.

Om inzichtelijk te maken welke invloed deze uitgezette acties hebben op het imago en de verbinding met de samenleving, wenst Glastuinbouw Nederland regio Bommelerwaard een tweede meting. Invior is gevraagd dit onderzoek uit te voeren. In dit rapport worden de resultaten van het onderzoek zowel visueel als tekstueel weergegeven.

INHOUDSOPGAVE

▶ <u>BEKENDHEID GLASTUINBOUW</u>	<u>4</u>
▶ <u>COMMUNICATIE</u>	<u>7</u>
▶ <u>HINDER</u>	<u>10</u>
▶ <u>AANDACHTSPUNTEN & COMPLIMENTEN</u>	<u>14</u>
▶ <u>ONDERZOEKSVERANTWOORDING</u>	<u>17</u>
▶ <u>OVER INVIOOR</u>	<u>18</u>

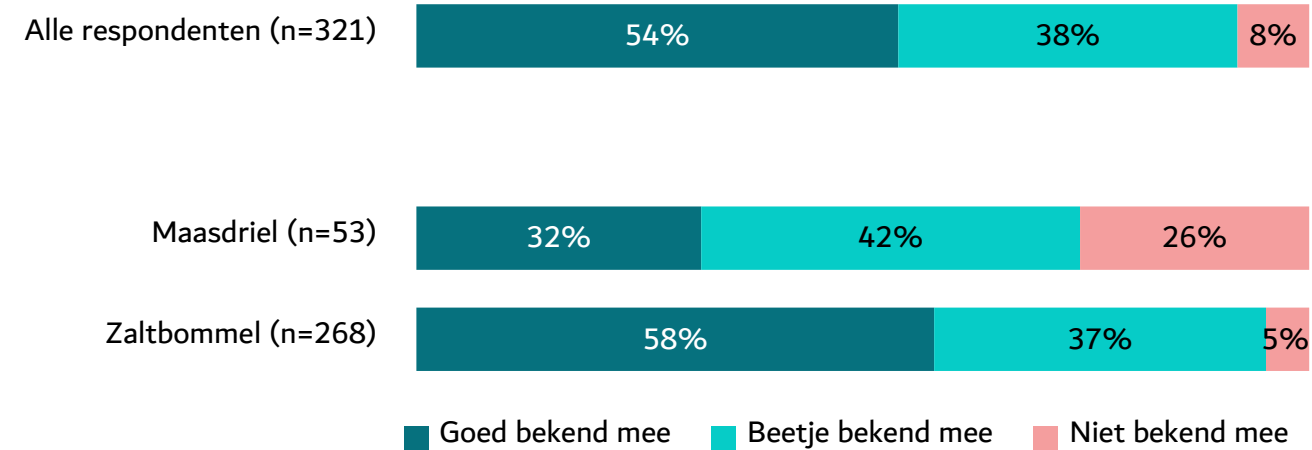
Bekendheid glastuinbouw

BEKENDHEID GLASTUINBOUWBEDRIJVEN BOMMELERWAARD

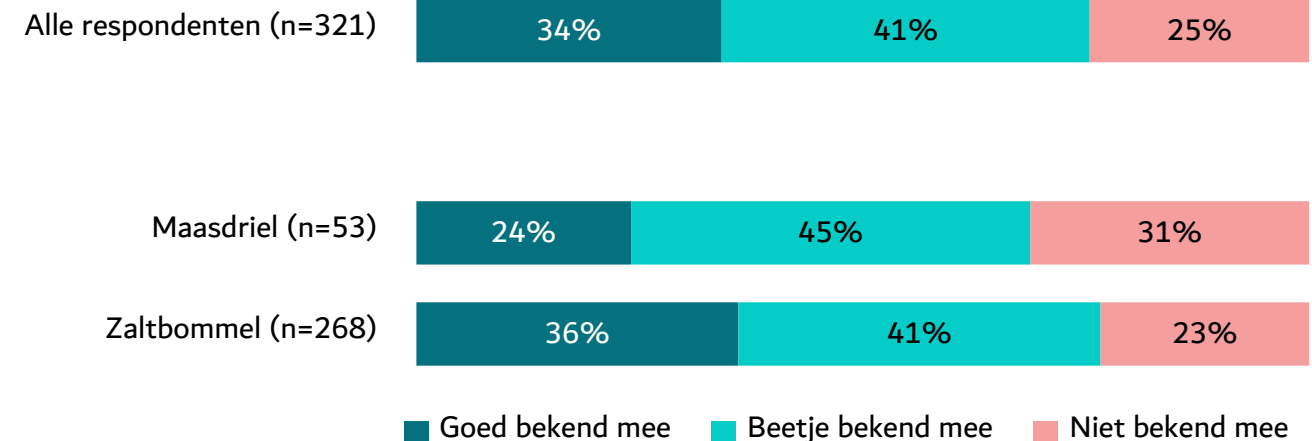
- ▶ Ongeveer de helft van de respondenten is goed bekend met de producten die geteeld worden in de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard. 38% van de respondenten is er redelijk bekend mee en 8% is er niet bekend mee.
- ▶ Respondenten uit Zaltbommel zijn relatief vaker goed bekend met de producten die er geteeld worden.
- ▶ Ongeveer een kwart van de respondenten uit Maasdriel is niet bekend met de producten die er geteeld worden. Bij respondenten uit Zaltbommel ligt dit percentage op 5%.
- ▶ Ongeveer een derde van de respondenten is goed bekend met de ontwikkelingen die de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard nastreven op het gebied van duurzaamheid. 41% van de respondenten is er een beetje bekend mee en een kwart van de respondenten is er niet bekend mee.
- ▶ Respondenten uit Zaltbommel geven relatief vaker aan goed bekend te zijn met de ontwikkelingen die de glastuinbouwbedrijven nastreven op het gebied van duurzaamheid.
- ▶ Ongeveer een derde van de respondenten uit Maasdriel is niet bekend met de ontwikkelingen die de glastuinbouwbedrijven nastreven. Bij respondenten uit Zaltbommel ligt dit percentage op 23%.

De producten die er geteeld worden

■ Goed bekend mee ■ Beetje bekend mee ■ Niet bekend mee

De ontwikkelingen die de glastuinbouwbedrijven nastreven op het gebied van duurzaamheid (energie, water en bestrijdingsmiddelen)

■ Goed bekend mee ■ Beetje bekend mee ■ Niet bekend mee

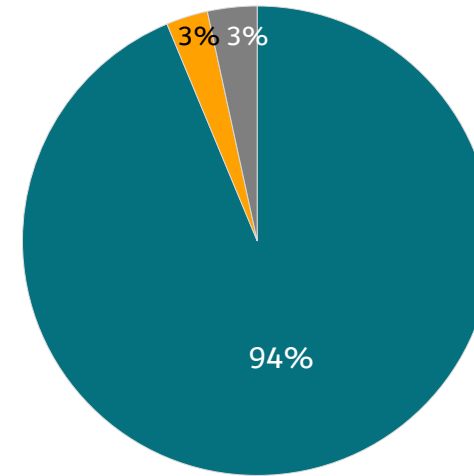
WOORDEN BIJ GLASTUINBOUWBEDRIJVEN BOMMELERWAARD

- ▶ Bijna alle respondenten hebben iets kenmerkends kunnen noemen over de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard.

Woorden die het vaakst genoemd worden hebben betrekking op:

- ▶ Bloemen
- ▶ Arbeidsmigranten
- ▶ Diverse soorten groenten en fruit
- ▶ Lichtvervuiling
- ▶ Werkgelegenheid

Daarnaast zijn overige vaker terugkerende woorden kassen, energie, glas, overlast en vrachtverkeer.

■ Woord

■ Ik kan niets kenmerkends geven voor glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard

■ Weet ik niet

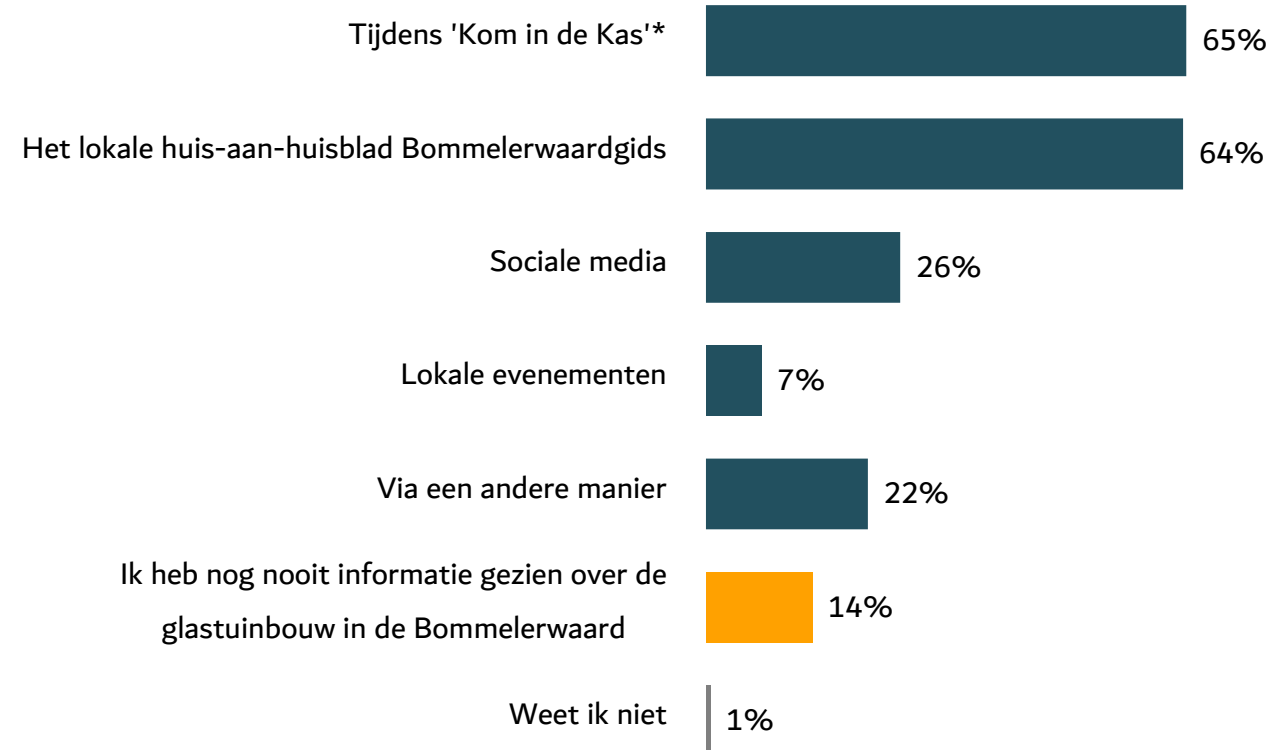
Communicatie

“De Bommelerwaard behoort tot de belangrijkste glastuinbouwgebieden van ons land. In de kassen in deze regio worden vooral veel bloemen en aardbeien geteeld, maar bijvoorbeeld ook frambozen, paprika’s en potplanten. Naast variatie in producten, zijn er ook verschillen tussen de teeltbedrijven. Waar het ene bedrijf zich specialiseert in kleinschalige teelt van bijzondere bloemen of planten, kiest de andere ondernemer voor een grootschalige aanpak. Voor alle bedrijven geldt: ze zijn duurzaam en innovatief.”

INFORMATIE GEZIEN OVER GLASTUINBOUW BOMMELERWAARD

- ▶ 'Kom in de Kas' en het lokale huis-aan-huisblad Bommelerwaardgids zijn veruit de meest genoemde kanalen hoe respondenten wel eens informatie hebben gezien over de glastuinbouw in de Bommelerwaard.
- ▶ Ongeveer een kwart van de respondenten noemt sociale media als kanaal waar ze wel eens informatie hebben gezien over de glastuinbouw.
- ▶ 22% van de respondenten geeft aan via een andere manier informatie te hebben gezien. Antwoorden die hierbij vaker genoemd worden zijn: via werk (van anderen) en andere lokale media dan de Bommelerwaardgids en sociale media.
- ▶ 14% van de respondenten heeft nog nooit informatie gezien over de glastuinbouw in de Bommelerwaard.

*Tijdens 'Kom in de Kas' openen glastuinbouwbedrijven de deuren voor inwoners om te laten zien wat de glastuinbouwsector te bieden heeft en wat er in de kassen gebeurt. 'Kom in de Kas' vindt altijd plaats in het eerste weekend van april.

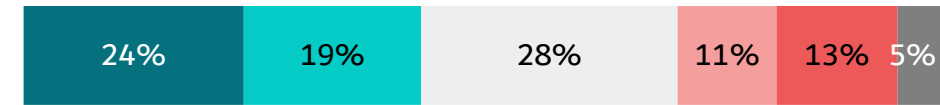
	Kom in de Kas	Bommelerwaardgids	Sociale media	Lokale evenementen	Nog nooit informatie gezien
Alle respondenten (n=321)	65%	64%	26%	7%	14%
Maasdriel (n=53)	57%	60%	18%	5%	23%
Zaltbommel (n=268)	66%	65%	28%	8%	13%

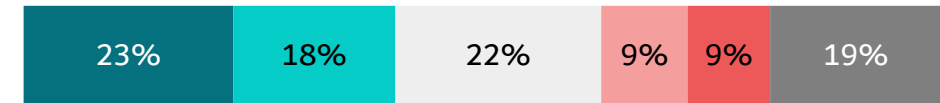
TOEGEVOEGDE WAARDE GLASTUINBOUW IN BOMMELERWAARD

- ▶ Ongeveer twee op de vijf respondenten is het (helemaal) eens met de stelling “De glastuinbouw is een toegevoegde waarde voor Bommelerwaard en omgeving”.
- ▶ Ongeveer een kwart van de respondenten is het hier (helemaal) mee oneens.
- ▶ Bijna een op de vijf respondenten uit Maasdriel antwoordt ‘Weet niet’ op de stelling.
- ▶ Respondenten die het (helemaal) eens zijn met de stelling, geven met name als toelichting dat het zorgt voor werkgelegenheid.
- ▶ Respondenten die het niet eens, niet oneens zijn met de stelling noemen zowel voor- als nadelen. Men ziet de economische waarde van de glastuinbouw, maar is ook kritisch op de impact ervan op het milieu, de inwoners en het landschap.
- ▶ Respondenten die het (helemaal) oneens zijn met de stelling, uiten hun zorgen over landschapsvervuiling, energieverpilling, overlast van arbeidsmigranten en de beperkte toegevoegde waarde voor de lokale gemeenschap.

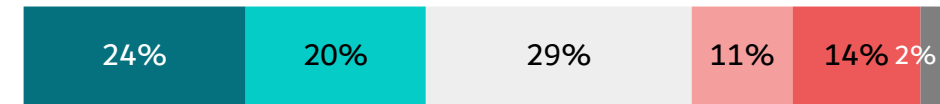
Alle respondenten (n=321)

Maasdriel (n=53)

Zaltbommel (n=268)

■ Helemaal mee eens
 ■ Mee eens
 ■ Niet mee eens, niet mee oneens
 ■ Mee oneens
 ■ Helemaal mee oneens
 ■ Weet ik niet

In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: "De glastuinbouw is een toegevoegde waarde voor Bommelerwaard en omgeving"

Wat voegt de glastuinbouw volgens u toe aan Bommelerwaard en omgeving?

Kunt u toelichten waarom u het niet eens, niet oneens bent met de stelling "De glastuinbouw is een toegevoegde waarde voor Bommelerwaard en omgeving"?

Waarom voegt de glastuinbouw volgens u niets toe aan Bommelerwaard en omgeving?

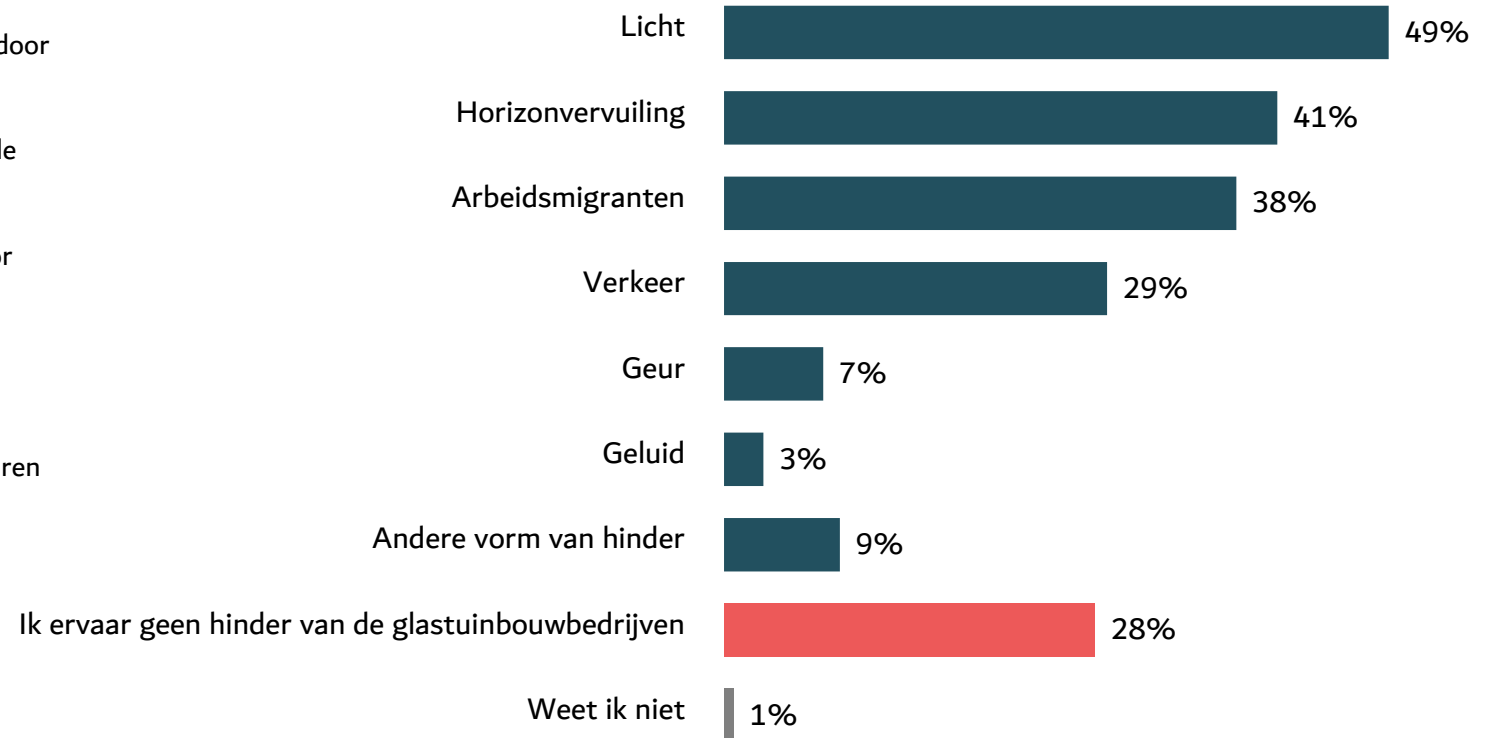
Hinder

“Glastuinbouw Nederland regio Bommelerwaard en de glastuinbouwbedrijven in deze regio zijn benieuwd of u hinder ervaart van de glastuinbouwbedrijven. Met uw feedback kan eventuele hinder beter begrepen worden.”

HINDER GLASTUINBOUWBEDRIJVEN BOMMELERWAARD

- ▶ 71% van de respondenten geeft aan enige vorm van hinder te ervaren door de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard.
- ▶ Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan hinder te ervaren in de vorm van lichthinder.
- ▶ Ongeveer twee op de vijf respondenten geeft aan hinder te ervaren door horizonvervuiling en/of arbeidsmigranten.
- ▶ Bijna een derde van de respondenten noemt verkeer als een bron van hinder.
- ▶ Ook bijna een derde van de respondenten geeft aan geen hinder te ervaren van de glastuinbouwbedrijven.

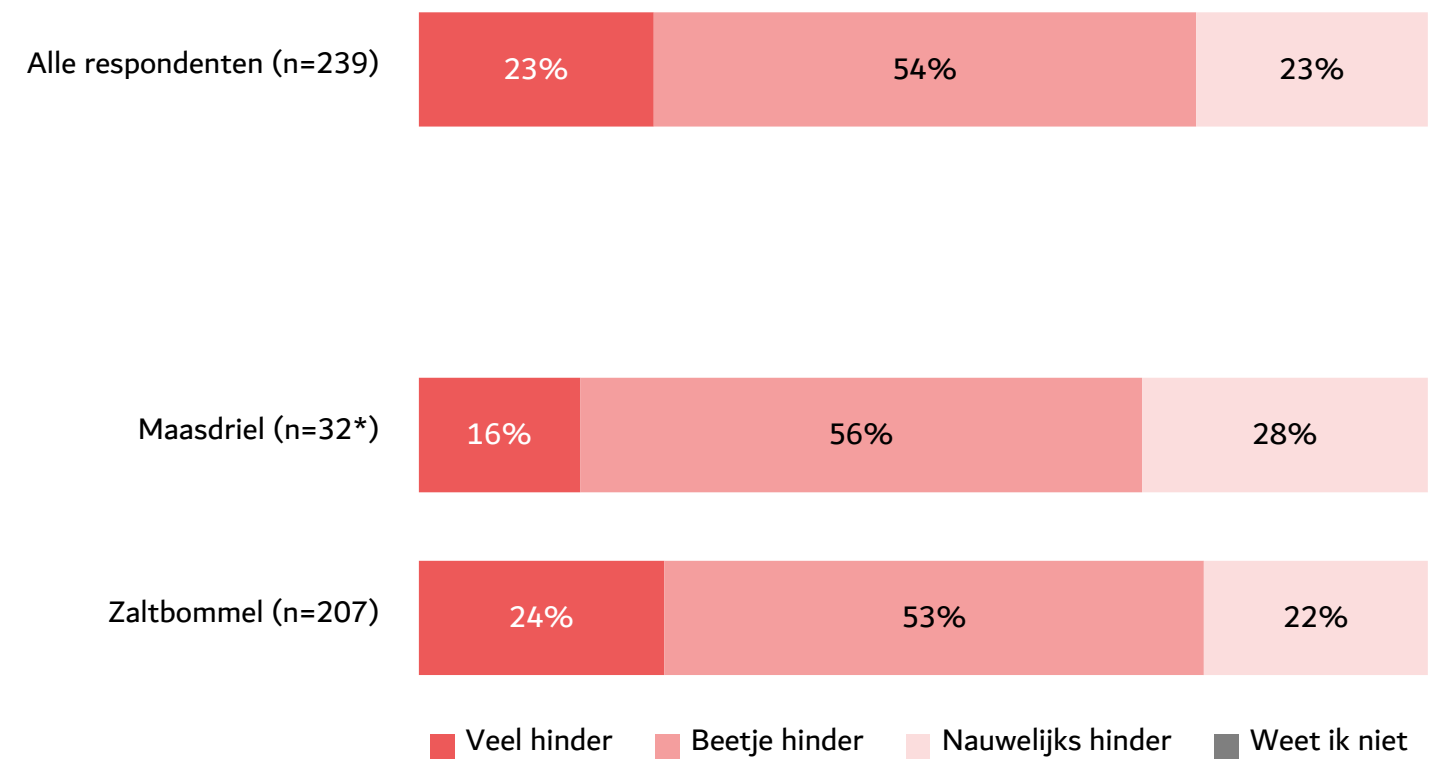

	Licht	Horizonvervuiling	Arbeidsmigranten	Verkeer	Geur	Geluid	Geen hinder
Alle respondenten (n=321)	49%	41%	38%	29%	7%	3%	28%
Maasdriel (n=53)	36%	31%	36%	23%	3%	3%	41%
Zaltbommel (n=268)	52%	43%	39%	30%	8%	3%	25%

MATE VAN HINDER GLASTUINBOUWBEDRIJVEN BOMMELERWAARD

- ▶ Respondenten die enige vorm van hinder ervaren van de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard (71%) is gevraagd in welke mate men hinder ervaart.
- ▶ Ongeveer een kwart van de respondenten ervaart veel hinder.
- ▶ Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan een beetje hinder te ervaren.
- ▶ Ook ongeveer een kwart van de respondenten ervaart nauwelijks hinder.
- ▶ Respondenten uit Zaltbommel geven relatief iets vaker aan veel hinder te ervaren dan respondenten uit Maasdriel. Respondenten uit Maasdriel geven juist relatief vaker aan een beetje of nauwelijks hinder te ervaren.

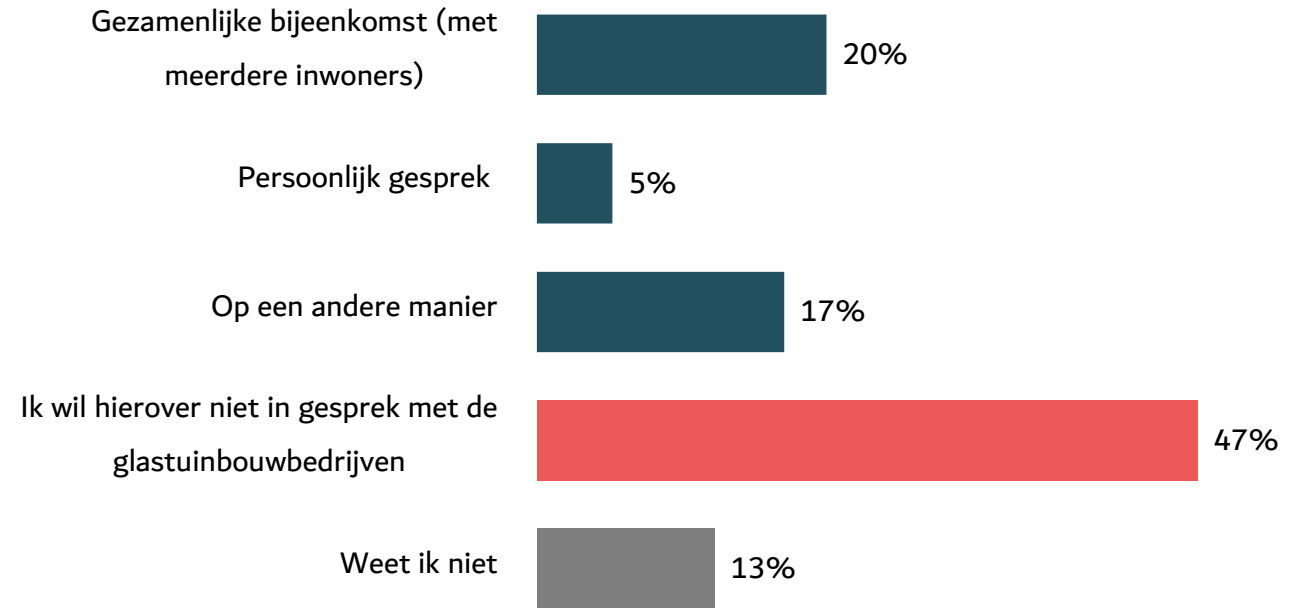

* Door de beperkte steekproefgrootte (minder dan n=50) zijn de resultaten voor deze groep slechts indicatief van aard.

GESPREK VOOR VERMINDEREN HINDER

- ▶ Bijna de helft van de respondenten wil niet in gesprek met de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard om te kijken hoe de hinder kan worden verminderd.
- ▶ Een op de vijf respondenten geeft aan een gezamenlijke bijeenkomst te willen.
- ▶ 5% van de respondenten zou een persoonlijk gesprek willen.
- ▶ 17% van de respondenten noemt op een andere manier. Hierbij worden zeer uiteenlopende andere redenen genoemd. Een antwoord dat relatief vaker genoemd wordt is handhaven.

	Gezamenlijke bijeenkomst	Persoonlijk gesprek	Niet in gesprek
Alle respondenten (n=239)	20%	5%	47%
Maasdriel (n=32*)	15%	14%	43%
Zaltbommel (n=207)	21%	4%	47%

* Door de beperkte steekproefgrootte (minder dan n=50) zijn de resultaten voor deze groep slechts indicatief van aard.

Aandachtspunten en complimenten

“Glastuinbouw Nederland regio Bommelerwaard is benieuwd of u aandachtspunten en/of complimenten heeft voor de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard.”

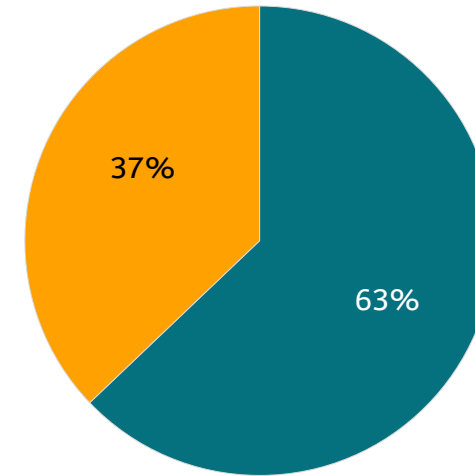
AANDACHTSPUNTEN GLASTUINBOUWBEDRIJVEN

- ▶ 63% van de respondenten heeft een aandachtspunt voor de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard. Twee derde van de respondenten heeft geen aandachtspunten.

Aandachtspunten die relatief vaker genoemd worden hebben betrekking op:

- ▶ Overlast door lichtvervuiling
- ▶ Huisvesting van arbeidsmigranten (o.a. over zorgen werk- en leefomstandigheden en aantallen)
- ▶ Overlast van arbeidsmigranten waar handhaving lastiger is (o.a. over rijgedrag, integratie en het niet bezitten van Nederlandse taal, normen en waarden)
- ▶ Duurzaamheid en energieverbruik

Daarnaast zijn overige vaker terugkerende aandachtspunten gericht op algemene klachten over geluidsoverlast, verkeersoverlast en aandacht voor de omgeving.

■ Aandachtspunt(en)

■ Ik heb geen aandachtspunten

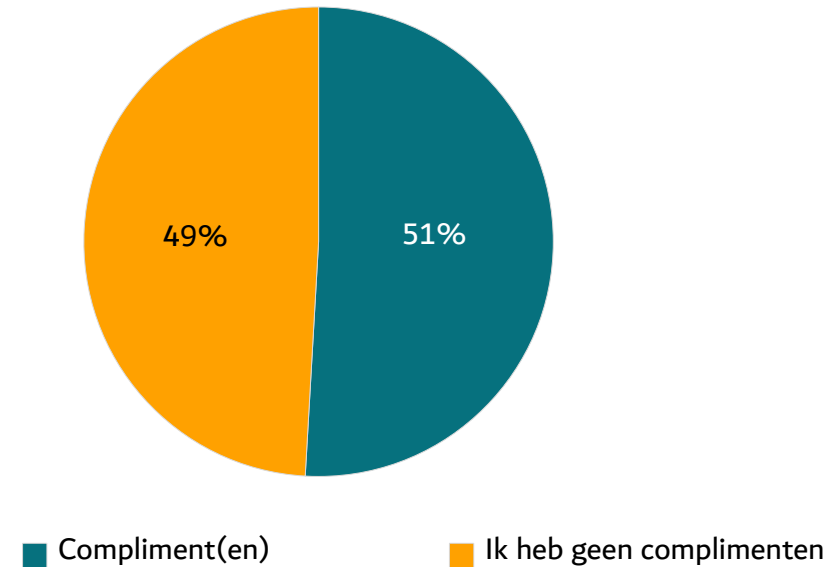
COMPLIMENTEN GLASTUINBOUWBEDRIJVEN

- ▶ Ongeveer de helft van de respondenten heeft een compliment voor de glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard. Ook ongeveer de helft van de respondenten heeft geen complimenten.

Complimenten die relatief vaker genoemd worden hebben betrekking op:

- ▶ Waardering voor de producten
- ▶ Uitstraling van de bedrijven (o.a. netheid van bedrijven en openheid, Kom in de Kas)
- ▶ Innovatie

Daarnaast zijn overige vaker terugkerende complimenten gericht op duurzaamheid, werkgelegenheid (o.a. voor schoolgaande jeugd), sociale betrokkenheid in omgeving en ondernemerschap.

Tot slot

VERGELIJING MET 0-METING

De huidige resultaten kunnen (deels) vergeleken worden met de voorgaande meting.

TOEGEVOEGDE WAARDE GLASTUINBOUW BOMMELERWAARD

43% van de respondenten vindt de glastuinbouw in de Bommelerwaard een (zeer) toegevoegde waarde hebben voor Bommelerwaard en omgeving. Hier zit een lichte stijging in ten opzichte van de voorgaande meting, in 2021 vond 40% van de respondenten de glastuinbouw in de Bommelerwaard een (zeer) toegevoegde waarde.

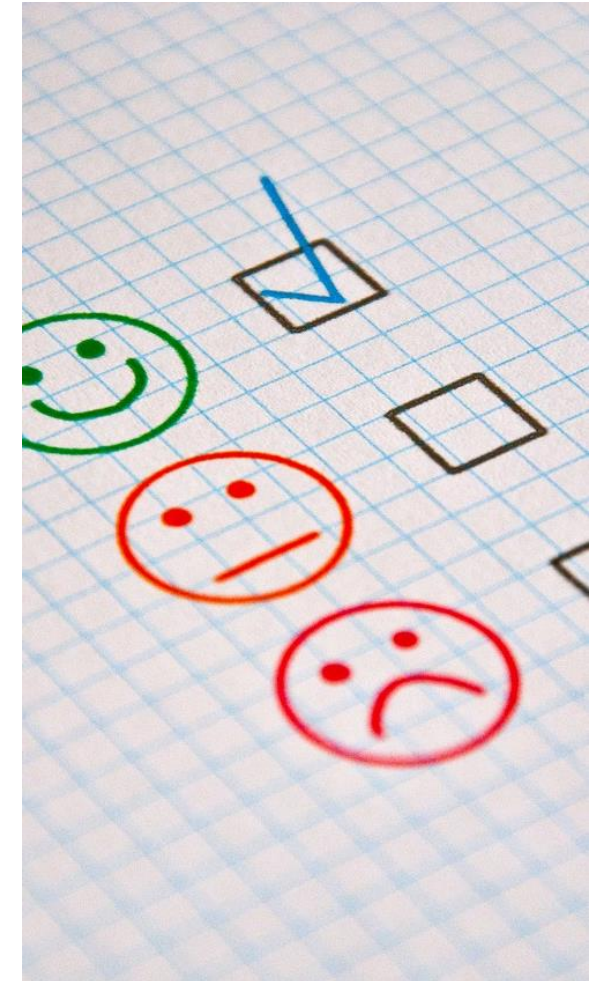
OMSCHRIJVING

De omschrijvingen van glastuinbouwbedrijven in de Bommelerwaard zijn nagenoeg gelijk als in de voorgaande meting. Producten, lichtvervuiling, arbeidsmigranten en werkgelegenheid kwamen toentertijd ook naar voren. De grootschaligheid staat niet meer zo prominent in de lijst met meest genoemde woorden.

AANDACHTSPUNTEN EN COMPLIMENTEN

Kijkende naar de aandachtspunten, dan worden de aandachtspunten over arbeidsmigranten, milieu en de overlast van lichtvervuiling in beide metingen vernoemd. Het afbouwen van de glastuinbouw staat niet meer in de lijst van meest genoemde aandachtspunten.

Bij de complimenten komt in de huidige meting de uitstraling van de bedrijven meer naar voren. Dit als aanvulling op de woorden innovatie en de producten, die ook in voorgaande meting prominenter naar voren kwamen.

METHODIEK

- ▶ Het onderzoek is online uitgevoerd.
- ▶ Op 8 april 2024 is een e-mail gestuurd aan alle panelleden van TipBommelerwaard (n=1.499) met een link naar de online vragenlijst.
- ▶ Op 16 april 2024 is een herinnering aan niet responderende panelleden gestuurd.
- ▶ Aan Glastuinbouw Nederland zijn diverse openbare links beschikbaar gesteld. Deze link is vervolgens gedeeld via verschillende kanalen (o.a. sociale media, de Bommelerwaardgids en tijdens 'Kom in de Kas').

OVER DEZE RAPPORTAGE

In dit rapport zijn de resultaten op totaalniveau visueel weergegeven, waarbij tekstueel duiding wordt gegeven. De resultaten zijn tevens uitgesplitst naar de variabele **gemeente** (Maasdriel en Zaltbommel).

RESPONS

In totaal hebben n=321 inwoners uit de regio Bommelerwaard aan het onderzoek deelgenomen. De maximale foutmarge bij deze steekproefgrootte bedraagt $\pm 5,5\%$ (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)*.

Om de resultaten van het onderzoek representatief te maken voor de inwoners van de regio Bommelerwaard, zijn deze herwogen naar de populatieverhoudingen van Maasdriel en Zaltbommel gezamenlijk voor wat betreft de variabelen geslacht en leeftijd. In nevenstaande tabellen zijn de details van de respons- en populatieverhoudingen weergegeven voor wat betreft de variabelen geslacht, leeftijd en gemeente.

Hoewel het onderzoek zich primair richt op inwoners van de regio Bommelerwaard, hebben naast de n=321 respondenten uit de regio Bommelerwaard ook nog n=4 respondenten deelgenomen aan het onderzoek die niet woonachtig zijn in de regio Bommelerwaard. Om de resultaten representatief te houden voor de regio Bommelerwaard, zijn deze respondenten niet meegenomen in de analyses van deze rapportage.

Geslacht	Populatie (%)	Respons (%)	Respons (n)
Man	50,2	58,6	188
Vrouw	49,8	40,8	131
Onbekend		0,6	2

Leeftijd	Populatie (%)	Respons (%)	Respons (n)
39 jaar of jonger	35,4	9,7	31
40 t/m 64 jaar	41,3	55,8	179
65 jaar of ouder	23,3	34,6	111

Gemeente	Populatie (%)	Respons (%)	Respons (n)
Maasdriel	47	16,5	53
Zaltbommel	53	83,5	268

* De foutmarge geeft de precisie van een gemeten percentage aan. Hoe kleiner de foutmarge, hoe preciezer het gemeten resultaat. Het betrouwbaarheidsniveau geeft de statistische kans aan dat, bij herhaling van de meting onder gelijke omstandigheden, het resultaat van deze herhaalmeting binnen de foutmarge blijft.

INVIOR

InviOR biedt onafhankelijk advies en projectbegeleiding rondom (participatie)beleid. We begeleiden opdrachtgevers in drie fasen van het participatieproces.

Inzicht – Door onderzoek te doen verzamelen we betrouwbare informatie.

Visie – De opgehaalde inzichten vertalen we naar een gedragen beleidsmatig advies, maar het liefst daarbij ook een participatiebeleid om nu, en in de toekomst, belanghebbenden betrokken te houden.

Organisatie – Vervolgens helpen we met het implementeren van dit beleidsadvies.

Onze **professionele en flexibele** medewerkers geloven in gemeenschap; een zo breed mogelijke groep moet kunnen meedenken en meepraten over lokale maatschappelijke vraagstukken. Door een **transparant** inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers/ bestuurders/ politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op.

Klaartje van Dijk-Philipsen
Adviseur Participatie

Ambitueus, avontuurlijk, zorgzaam en ondernemend; organiseert zo nu en dan graag een bedrijfsuitje.

📞 085 486 01 03

✉️ klaartje@invior.nl

Laura Broeren
Onderzoeker Participatie

Communicatief sterk, betrokken, belangstellend en organiserend; geïnteresseerd in de actualiteit.

📞 085 486 01 04

✉️ laura@invior.nl

InviOR
Herstraat 20
5961 GJ Horst

www.invior.nl
advies@invior.nl
085-4860100

InviOR is lid van Data & Insights Network.

Op bijvoorbeeld www.TipSittardGeleen.nl, www.TipVenlo.nl of www.TipWaalwijk.nl kunnen inwoners een aanmeldingsformulier invullen. Van tijd tot tijd worden deelnemers gevraagd naar hun mening over actuele onderwerpen. De deelnemers zijn en blijven anoniem en kunnen per onderzoek zelf beslissen of ze meedoen. Ze zijn niets verplicht. Het invullen van een enquête duurt slechts enkele minuten en de onderwerpen zijn sterk afhankelijk van de actualiteit.

De Tip-Burgerpanels zijn gemeenschapspanels, opgezet vanuit de gemeenschap. Heeft u marktonderzoeksvragen of andere vragen over burgerraadplegingen, dan kunt u deze altijd stellen aan advies@invior.nl. Het is ook mogelijk om zelf onderwerpen aan te dragen voor de lokale onderzoeken. Of wilt u ook graag eens met ons sparren over een onderzoek of participatietraject? Neem dan nu contact met ons op!